

PODSUMOWANIE SEZONU

NAJLEPSZY, NAJLEPSZA, NAJLEPSI W SEZONIE 2021/2022

CZ. II

Oceniają:

Justyna Czarnota

[pedagożka teatralna, Instytut Teatralny
im. Zbigniewa Raszewskiego]

Dominik Gac

[teatralny.pl, „Teatr”]

Szymon Kazimierczak

[„Teatr”]

Dorota Kozińska

[krytyczka operowa, stała współpracowniczka „Teatru”]

Anna Królica

[krytyczka tańca, Sekcja Tańca i Baletu ZASP]

Jacek Marczyński

[krytyk operowy, „Rzeczpospolita”]

Alicja Müller

[krytyczka teatru tańca, Katedra Antropologii Literatury
i Badań Kulturowych UJ]

Piotr Sobierski

[krytyk muzyczny Programu 2 Polskiego Radia]

Karol Suszczyński

[„Teatr Lalek”, „Teatr”]

oraz niektórzy krytycy

z pierwszej części ankiety

1 / *Balladyna*, reż. Konrad Dworakowski, Opolski Teatr Lalki i Aktora; fot. Grzegorz Gajos

2 / *Płaczek i Pompon wracają do domu*, reż. Maria Wojtyśko, Jakub Krofta,
Teatr Guliwer w Warszawie; fot. Bartek Warzecha

3 / *Królestwo*, reż. Justyna Sobczyk, Teatr Guliwer w Warszawie, Teatr 21; fot. Bartek Warzecha

4 / *Przestrzenie_KOBRO*, reż. Dawid Żakowski, Teatr Sztuka Nowa w Warszawie; fot. Pat Mic

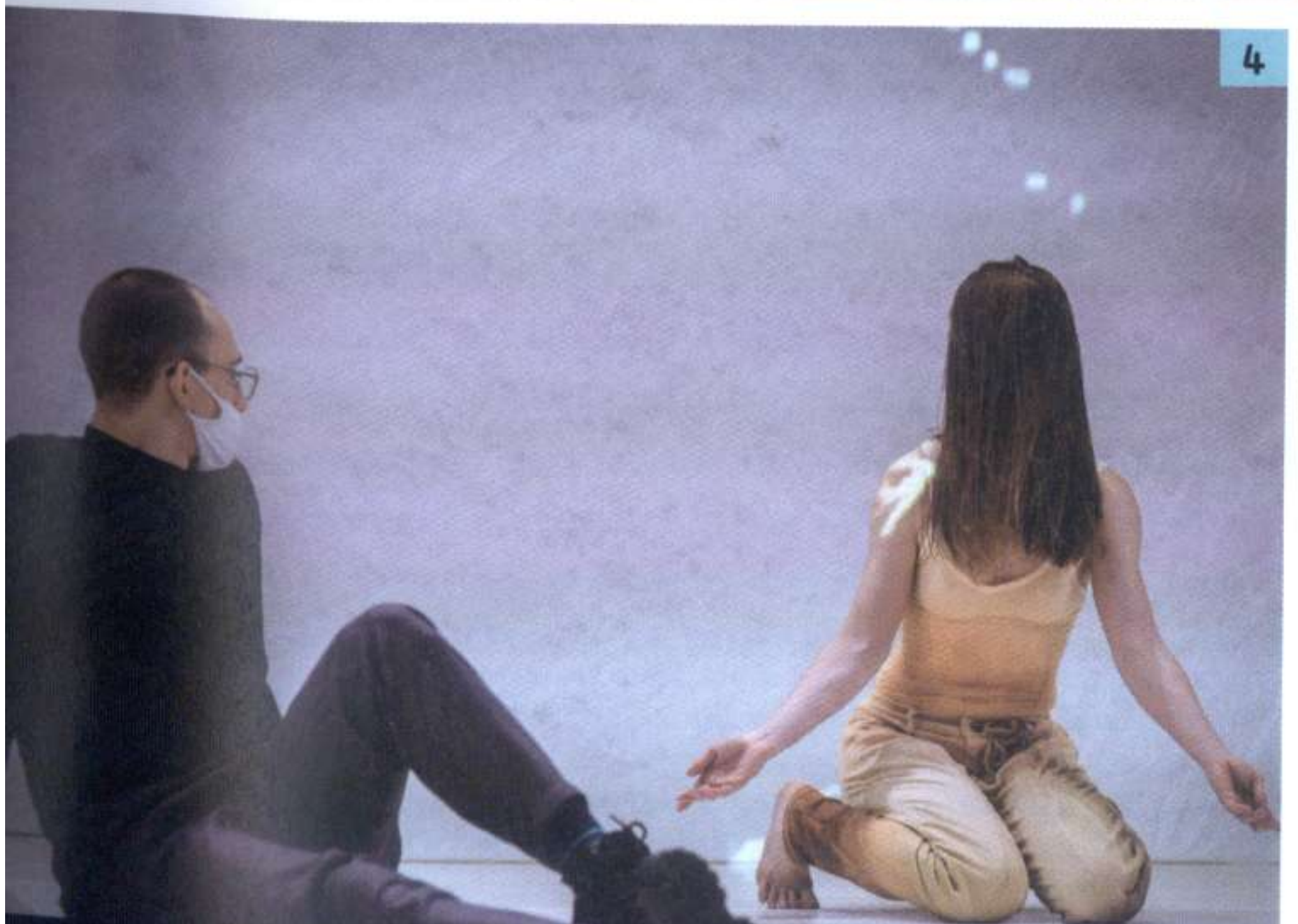
1

2

3

4

KATEGORIE

1. Najlepsze przedstawienie dla dzieci/młodzieży
2. Najlepsze przedstawienie teatru lałkowego
3. Najlepsze przedstawienie teatru muzycznego
4. Najlepszy spektakl taneczny
5. Najlepsze przedstawienie offowe

NAJLEPSZE PRZEDSTAWIENIE DLA DZIECI/ MŁODZIEŻY

JUSTYNA CZARNOTA W tym sezonie najbardziej moją uwagę zwrócili *Wykluczeńcy* Analog Collective. Twórcy i twórczynie korzystali z wypowiedzi dzieci dotyczących osób wykluczonych. Nie ze wszystkim, co usłyszeli, zgadzali się, co udało im się oddać w konstrukcji spektaklu. Krytyczne odnoszenie się do pozyskiwanego materiału wydaje się wartościowym gestem na polu teatru i wzbogaca dyskusję o partycypacji dzieci w sztuce o nowy głos.

DREWNIAK *Arianie*, reż. Benjamin Bukowski, Narodowy Stary T. w Krakowie.

FLADER-RZESZOWSKA Spośród spektakli, które widziałam, doceniam *Królestwa* Marty Stańczyk, reż. Justyna Sobczyk, T. Guliwer w Warszawie i Teatr 21 oraz *Pączek i Pompon wracają do domu* Marii Wojtyszko i Jakuba Krofty, reż. Maria Wojtyszko i Jakub Krofta, T. Guliwer w Warszawie.

SZYMON KAZIMIERCZAK Większość spektakli dla dzieci i młodzieży, które widziałem w minionym sezonie, to starsze premiery, ale z nowości chciałbym wyróżnić spektakl *Królestwa* w reż. Justyny Sobczyk, zrealizowany w warszawskim Guliwerze na podstawie tekstu Marty Stańczyk, aktorki Teatru 21. Oglądałem go w pierwszych tygodniach po wybuchu wojny w Ukrainie i odebrałem jako niezwykle kojącą i bezinteresowną podróż w świat piękna i łagodności.

KOWALSKA Benjamin Renner, *Wielki Zły Lis*, reż. Agata Kucińska, T. Lalek Arlekin w Łodzi.

SIERADZKI *Biruta i tajemnica rzeki* Katarzyny Matwiejczuk i Przemysław Jaszczaka, T. „Maska”, Rzeszów; *Sam, czyli przygotowanie do życia w rodzinie* Marii Wojtyszko i Ewy Piotrowskiej, T. Lalki i Aktora, Łomża; *1980-Ty* Andrzeja Ozgi i Jana Tomaszewicza, T. im. Juliusza Osterwy, Gorzów Wielkopolski; *1981. Stan wojenny* Wojciecha Farugi, T. Ochoty, Warszawa.

NAJLEPSZE PRZEDSTAWIENIE TEATRU LALKOWEGO

DREWNIAK *Balladyna* Juliusza Słowackiego w reż. Konrada Dworakowskiego z Opolskiego T. Lalki i Aktora.

KOWALSKA Franz Kafka, *Proces*, reż. Konrad Dworakowski, T. Lalek Banialuka w Bielsku-Białej.

KOWALSKI *Królestwa* Marty Stańczyk w reż. Justyny Sobczyk, T. Guliwer w Warszawie i Teatr 21.

KYZIOŁ *Przemiany*, reż. Michał Borczuch, T. Studio w Warszawie, T. Polski w Bydgoszczy, T. Łaźnia Nowa w Krakowie; *Królestwa*, reż. Justyna Sobczyk, T. Guliwer w Warszawie i Teatr 21.

SIERADZKI *Pomiłość* Artura Pałygi i Agaty Kucińskiej, AST, filia we Wrocławiu – żywy plan, ale dużo świetnych etud z przedmiotami; *Bajki malutkie* Maliny Prześlugi i Marioli Ryl-Krystianowskiej, T. Animacji, Poznań.

1 / *Balladyna*, reż. Konrad Dworakowski, Opolski Teatr Lalki i Aktora; fot. Grzegorz Gajos

2 / *Biruta i tajemnica rzeki*, reż. Przemysław Jaszczak, Teatr „Maska” w Rzeszowie; fot. HaWa

3 / *Przemiany*, reż. Michał Borczuch, Teatr Polski w Bydgoszczy; fot. Natalia Kabanow

4 / *Kora. Boska*, reż. Katarzyna Chlebny, Teatr Nowy Proxima w Krakowie; fot. Marcin Oliva Soto

5 / *Bulwar Zachodzącego Słońca*, reż. Jacek Mikołajczyk, Opera Nova w Bydgoszczy; fot. Andrzej Makowski

KAROL SUSZCZYŃSKI Najciekawsze zjawiska minionego sezonu w teatrze lalek wychodzą daleko poza lalkowe sceny, choć od tych ostatnich należy zacząć. Najlepszą premierą była *Balladyna* w reż. Konrada Dworakowskiego ze scenografią Mariki Wojciechowskiej (Opolski T. Lalki i Aktora). To spektakl balansujący pomiędzy teatrem aktorskim a teatrem plastycznym, ze wspaniałymi kreacjami opolskiego zespołu. Niezwykle wartościowa była też Międzynarodowa Konferencja Naukowa LALKA NOVA zorganizowana przez AST we Wrocławiu, poszerzająca horyzonty badań przede wszystkim o środowisko wirtualne oraz o nowe media, które od jakiegoś czasu stały się ważnym elementem lalkarskiej ekspresji. W końcu książka Marzenny Wiśniewskiej *Archipelag indywidualności. Solowe teatry performerów współdziałających z materią*. To publikacja, która po raz pierwszy w Polsce tak bogato wykorzystuje narzędzia badawcze performatyki i nowego materializmu do analizy zjawisk i osiągnięć artystycznych lalkarzy tworzących swoje autorskie światy.

NAJLEPSZE PRZEDSTAWIENIE TEATRU MUZYCZNEGO

DREWNIAK *Kora. Boska* Katarzyny Chlebny w T. Nowym Proxima w Krakowie; *Alfabet rocka. Ozzy Osbourne i jego jebacadlo*, reż. Piotr Sieklucki, T. Nowy Proxima w Krakowie.

KOWALSKA Ludwig van Beethoven, *Fidelio*, reż. Michael Sturm, Opera Bałtycka w Gdańsku.

KOWALSKI *Piplaja* w reż. Joanny Drozdy, T. Syrena w Warszawie; *L'incoronazione di Poppea* Claudia Monteverdiego w reż. Natalii Babińskiej, Polska Opera Królewska w Warszawie; *Little Shop of Horrors* Howarda Ashmana w reż. Antoniusza Dietziusa, T. Muzyczny Proscenium na Scenie Relax w Warszawie.

DOROTA KOZIŃSKA Coraz trudniej oceniać mijające sezony operowe w Polsce. Teatry pogrążają się w marazmie i nie chcą reagować na otaczającą nas rzeczywistość. Cokolwiek dzieje się tylko w Operze Wrocławskiej, nie jest to jednak wzór do naśladowania. Nie dość, że dyrekcja realizuje kolejne przedsięwzięcia z pominięciem norm prawnych, fiskalnych i zwykłej ludzkiej przyzwoitości, to jeszcze utwierdza model drobnomieszczańskiej opery „na bogato”, zwalniający odbiorców z uciążliwego nakazu myślenia. Na przekór wszystkiemu wskażę więc inscenizację z ważkich powodów nieudaną: *Cyganerię* w reż. Barbary Wysockiej, spektakl, który uznałam za znak, że coś się w teatrze popsuło, a zarazem rozpaczliwy apel, żeby czym prędzej to naprawić.

KYZIOŁ *Piplaja*, reż. Joanna Drozda, T. Syrena w Warszawie; *Bulwar Zachodzącego Słońca*, reż. Jacek Mikołajczyk, Opera Nova w Bydgoszczy.

JACEK MARCZYŃSKI Sezon był skromny, bo teatry muzyczne wymagające długofalowego planowania powoli podnosiły się po pandemii. Zdecydowanie wyróżnił się *Król Roger* Opery na Zamku w Szczecinie. Reżyser Rafał Matusz odczytał utwór Karola Szymanowskiego poprzez Gombrowicza przekuwającego balon formy krępującej zachowania jednostki i regulującej relacje społeczne. Pokazał spętany formą świat Rogera, zatem pojawienie się Pasterza było jak wtargnięcie Pijaka w Ślubie.

Nie wiem, czy według redakcji w kategorii „teatr muzyczny” mieszczą się też przedstawienia baletowe, ale za absolutne wydarzenie trzeba uznać *Draculę* Polskiego Baletu Narodowego. Jeden z najsłynniejszych

6

tematów kultury masowej Krzysztof Pastor w sposób dramaturgicznie ciekawy i widowiskowy przełożył na język klasycznego baletu i tańca nowoczesnego, znakomicie wykorzystawszy muzykę Wojciecha Kilara. **SIERADZKI** *Kombinat* Wojciecha Kościelniaka, T. Muzyczny, Poznań. **PIOTR SOBIERSKI** Najmocniejszy punkt sezonu stanowi *Bulwar Zachodzącego Słońca* w reż. Jacka Mikołajczyka w Operze Nova w Bydgoszczy. Inscenizacja pełna rozmachu, dbałości o szczegóły, umiejętnie wykorzystująca potencjał techniczny bydgoskiej sceny. Popisową kreację Normy Desmond stworzyła w tym spektaklu Jolanta Litwin-Sarzyńska. Po stronie niespodzianek in minus należy zapisać musicale *Company* w reż. Michała Znanieckiego w Warszawskiej Operze Kameralnej oraz *Mistrz i Małgorzata* w reż. Janusza Józefowicza w T. Muzycznym w Gdyni. Obie realizacje to przykład braku pokory wobec teatru, artystów i widzów.

NAJLEPSZY SPEKTAKL TANE CZNY

DREWNIAK *Romeos & Julias unplugged. Traumstadt*, Polski T. Tańca/Bodytalk Münster; *Przestrzeń. Krótka historia baniek mydlanych*, T. Fizyczny Komorebi z Katowic.

DOMINIK GAC *Przestrzenie_KOBRO*, Stowarzyszenie Sztuka Nowa, reż. Dawid Żakowski, choreogr. Jana Ryšlavá, Agnieszka Kryst, Martin Talaga, Kat Rampackova. Kolejny rozdział konsekwentnie prowadzonych poszukiwań w obszarze łączącym dyscyplinę teatru tańca z otwartością i inkluzywnością performansu.

KOWALSKA *Larva. Koncert ciała*, koncepcja, choreografia, wykonanie Marta Ziółek, Komuna Warszawa.

KOWALSKI SM. *Masochistyczne obrazy ojciec – syn*, choreogr. Tobiasz Sebastian Berg, Kielecki T. Tańca; *Dracula* wg Brama Stokera w choreogr. i reż. Krzysztofa Pastora w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie.

ANNA KRÓLICA Chciałabym zwrócić uwagę na Ilonę Gumowską jako wyróżniającą się performerkę oraz współautorkę choreografii do spektaklu *One hundred falls* (choreografia: Gumowska/Mędrzycki), a także podkreślić jej niezwykłą precyzję w działaniu oraz stworzenie na scenie konstruktu „poetyckiego ciała”.

Drugą artystką coraz wyraźniej zaznaczającą swoją obecność na polskiej scenie tańca i własny język choreograficzny jest Marta Wołowicz, poszukująca w ruchu i niuansach pomiędzy małymi gestami, transowym działaniem i choreografią. Intrygująca zarówno w autorskich kreacjach, jak i wykonawczych partiach w spektaklach innych choreografów.

Wydarzeniem tanecznym był na pewno spektakl *Kuliści* w choreografii Weroniki Pelczyńskiej i wspierającej jej dramaturgicznie Patrycji Kowańskiej, zasługujący na uwagę za próbę odwrócenia perspektywy postrzegania otaczającej nas rzeczywistości i stworzenie nowego języka.

ALICJA MÜLLER W tym sezonie chciałabym wyróżnić spektakl *Goździk w pustej muszli* Aleksandry Bożek-Muszyńskiej i Piotra Skalskiego za poetycką opowieść o dojrzałych podmiotach miłosnych, w której „kocham” mówią nie tylko serca, ale też płuca oraz wątroby; ruch zaś, tak czuły i uważny, a jednocześnie figlarny i burzliwy, namiętny i luzacki, nie ucieleśnia patosu wielkich gestów, lecz pragnienie poznania – zarówno siebie, jak i Innego, także tego, który, choć bliski, bywa utrapieniem, nieznosnym jak popsute radio.

NAJLEPSZE PRZEDSTAWIENIE OFFOWE

DREWNIAK T. *Pieśń Kozła, Andronikus-Synekdocha*, reż. Grzegorz Bral; T. Biuro Podróży, *Eurydyka*, reż. Paweł Szkotak; T. Kąt, *Tańce w Ballybeg*, reż. Paweł Sroka.

GAC *Last Minute*, T. Naumiony w Ornontowicach, reż. Iwona Woźniak. Międzypokoleniowy zespół w lokalnej historii o uniwersalnym wymiarze. Znakomity przykład sztuki pozostającej w bliskim kontakcie z miejscem, w którym powstaje i ludźmi, którzy ją tworzą.

KOWALSKA Witold Wandurski, *Śmierć na gruszy*, reż. Łukasz Kos, T. Chorea, Fabryka Sztuki w Łodzi; *Faktoria przyjemności*, reż. Agata Biziuk, Mikro Teatr; *Bezbrzeża*, Grupa Coincidentia, reż. Robert Drobnich.

SIERADZKI *Nowe szaty królowej Katarzyny Hory*, T. im. Stefana Bato-rego, Chorzów. ■

6 / *Dracula*, choreogr. Krzysztof Pastor, Teatr Wielki – Opera Narodowa w Warszawie; fot. Ewa Krasucka